

Sammanfattande yrkesanalyser 2013

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Källor och informationsinsamling	3
1.2	Begränsningar i informationen	4
1.3	Tolkningen av slutsatser och bedömningar	4
2	Data och IT.....	6
2.1	Sammanfattning av yrkesanalys för apputvecklare, dnr YH 2013/3798	6
3	Ekonomi, administration och försäljning	8
3.1	Sammanfattning av yrkesanalys för butikskommunikatör, dnr YH 2013/1750	8
3.2	Sammanfattning av yrkesanalys för E-commerce managers, dnr YH 2013/1460	9
3.3	Sammanfattning av yrkesanalys för försäkringsförmedlare, dnr YH 2013/3143	11
3.4	Sammanfattning av yrkesanalys för upphandlare, dnr YH 2013/630	12
4	Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete	14
4.1	Sammanfattning av yrkesanalys för ambulanssjukvårdare, dnr YH 2013/698	14
4.2	Sammanfattning av yrkesanalys för steriltekniker, dnr YH 2013/737	15
5	Journalistik och information	18
5.1	Sammanfattning av yrkesanalys för teknikinformatör, dnr YH 2013/3122	18
5.2	Sammanfattning av yrkesanalys för webbredaktör och webbkommunikatör, dnr YH 2013/642	19
6	Kultur, media och design	22
6.1	Sammanfattning av yrkesanalys för glashantverkare/ glasblåsare, dnr YH 2013/1333.....	22
6.2	Sammanfattning av yrkesanalys för guldsmed, dnr YH 2013/1480.....	23
6.3	Sammanfattning av yrkesanalys för musikproducenter, dnr YH 2013/3372.....	24
6.4	Sammanfattning av yrkesanalys för tryckare, YH 2013/3363	26
7	Jordbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske	28
7.1	Sammanfattning av yrkesanalys för hästentreprenör, dnr YH 2013/3779	28
7.2	Sammanfattning av yrkesanalys för beridare och unghästutbildare, dnr YH 2013/1872.....	29
7.3	Sammanfattning av yrkesanalys för ridlärare, dnr YH 2013/1873	31
7.4	Sammanfattning av yrkesanalys för försöksdjurstekniker, dnr YH 2013/1406	33
8	Teknik och tillverkning	36
8.1	Sammanfattning av yrkesanalys för automationstekniker, dnr YH 2013/1547	36

8.2	Sammanfattning av yrkesanalys för bagare och konditor, dnr YH 2013/798	37
8.3	Sammanfattning av analys för småskalig livsmedelsförädling, dnr YH 2013/789	38

1 Inledning

Under 2013 har Myndigheten för yrkeshögskolan fortsatt att ta fram yrkesanalyser i syfte att analysera arbetslivets behov av yrkeshögskoleutbildning. I denna rapport redovisas sammanfattningarna av myndighetens yrkesanalyser. Analyserna i sin helhet finns tillgängliga hos myndigheten.

Yrkesanalyserna är ett av underlagen som används vid bedömningen av ansökningar om att få ingå i yrkeshögskolan och få statligt stöd. En annan viktig del är referenstagning av de företag och organisationer som i ansökan anges vara engagerade i utbildningen.

Dessa analyser gäller områden där myndigheten har behövt förtydliga bilden av arbetsmarknadens efterfrågan och behovet av yrkeshögskoleutbildning. Analyserna svarar på tre frågor:

- Är yrkeshögskolan en efterfrågad utbildningsform för yrket eller kompetensen?
- Finns det en efterfrågan på yrkesrollen eller den kompetens utbildningen leder till?
- Finns det ett behov av yrkeshögskoleutbildning?

Myndigheten har utvecklat yrkesanalyserna utifrån erfarenheter från tidigare år och myndigheten har ytterligare förstärkt sitt informationsutbyte med arbetslivet. Nu finns ett etablerat kontaktnät med både branschorganisationer och intresseorganisationer. Detta har också lett till att branschernas egen information om utvecklingen och förändringar av kompetensbehov används i högre utsträckning i yrkesanalyserna.

Myndigheten har också publicerat en rapport med fokus på det regionala kompetensbehovet, *Regional efterfrågan på kompetens och utbildning inom yrkeshögskolan 2013*.¹

För att ge en överblick av utbildningsutbudet inom yrkeshögskolans olika utbildningsområden publicerade myndigheten rapporten *Utbildningar inom yrkeshögskolan – utbildningsplatser som avslutas 2013–2018*.²

1.1 Källor och informationsinsamling

En stor del av informationen har hämtats från arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, andra intresse- och branschorganisationer, myndigheter som Skolverket, Tillväxtverket, Tillväxtanalys och Konjunkturinstitutet samt universitet och högskolor. Information har också hämtats från rekryteringsannonser på olika webbplatser.

Bland källorna finns bland annat Arbetsförmedlingens Yrkeskompass och Yrken A–Ö. En annan källa är Statistiska centralbyrån (SCB) där bland annat yrkesregistret och registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) har använts i en del av analyserna. Vi har också använt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK) för att beskriva olika yrken.

För att stämma av och ytterligare komplettera den information som myndigheten samlat in från olika skriftliga källor har kontakter tagits med aktörer på arbetsmarknaden för att till exempel genomföra intervjuer kring efterfrågan på olika yrken. Myndigheten har även låtit bransch- och intresseorganisationer samt arbetsgivare faktagranska, kvalitetssäkra och komplettera utkast av yrkesanalyserna.

---

¹ Myh.se, publikationer.

² Myh.se, publikationer.

1.2 Begränsningar i informationen

Den information myndigheten har tillgång till har begränsningar som gör att den måste tolkas med försiktighet och med viss reservation, men den ger sammantaget en bild av behovet av yrkeshögskoleutbildning för den specifika yrkesrollen.

Statistiken från SCB:s yrkesregister är olika användbar för olika yrken beroende på hur avgränsningarna är gjorda. En del yrkesgrupper är mycket tydligt avgränsade medan andra innehåller många olika yrkesroller. För de senare är statistiken mindre relevant. För att nyansera bilden av yrkena har de därför i vissa fall kombinerats med bransch.

Information från till exempel anställningsannonser, webbsidor med yrkesinformation och rekryteringsföretag ger som regel en mycket god bild av vilken kompetens som efterfrågas och vilka arbetsuppgifter som ingår i yrkesrollen. Svagheter i den informationen är att det är svårt att systematisera informationsinsamlingen och försäkra sig om att alla relevanta anställningsannonser och webbsidor kommer med.

1.3 Tolkingen av slutsatser och bedömningar

Varje sammanfattning börjar med en slutsats och bedömning av om yrkeshögskolan är en efterfrågad utbildningsform för yrket, hur arbetslivets efterfrågan på yrket ser ut och hur arbetslivets behov av yrkeshögskoleutbildning till yrket ser ut. Med arbetslivets efterfrågan menar vi här att det finns en efterfrågan på anställda eller en efterfrågan på en tjänst som tillhandahålls av egenföretagare.

Nedan redogörs för hur bedömningarna kan tolkas. Bedömningarna bygger på den information som myndigheten haft tillgång till under analysarbetet.

Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola bedöms på tre sätt:

1. Yrkeshögskolan är en efterfrågad utbildningsform till yrket och det finns inte andra utbildningsvägar som kan leda till yrket
2. Yrkeshögskolan kan vara efterfrågad utbildningsform till yrket trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
3. Yrkeshögskolan är inte efterfrågad utbildningsform till yrket eftersom andra utbildningar till yrket bedöms vara mer efterfrågade, till exempel gymnasieskolan, folkhögskolan eller högskolan

Arbetslivets efterfrågan på yrket bedöms på tre sätt:

1. Arbetslivets efterfrågan på yrket bedöms vara stor, vilket innebär att det finns en tydlig efterfrågan eller att det är brist på kompetens och att arbetslivet har svårt att rekrytera till yrket
2. Arbetslivets efterfrågan på yrket bedöms vara kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
3. Arbetslivets efterfrågan på yrket bedöms vara liten, vilket innebär att det endast behövs ett fåtal till yrket eller att det finns fler inom yrket än vad arbetslivet efterfrågar

Arbetslivets behov av yrkeshögskoleutbildning till yrket bedöms på tre sätt:

1. Behovet av yrkeshögskoleutbildning bedöms vara stort på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan på yrket som inte tillgodoses av det befintliga utbudet av utbildningar.
2. Behovet av yrkeshögskoleutbildning bedöms vara kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan på yrket som tillgodoses av

yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas

3. Behovet av yrkeshögskoleutbildning bedöms vara litet på 3–5 års sikt, vilket innebär att efterfrågan på yrket är så liten att den tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud eller att det redan finns andra utbildningar till yrket.

2 Data och IT

2.1 Sammanfattning av yrkesanalys för apputvecklare, dnr YH 2013/3798

2.1.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- Yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till apputvecklare trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är stor, vilket innebär att det finns en tydlig efterfrågan eller att det är brist på kompetens och att arbetslivet har svårt att rekrytera till yrket
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är stort på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan på yrket som inte tillgodoses av det befintliga utbudet av utbildningar.

2.1.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Apputvecklare skapar antingen datorprogram eller mobila applikationer. De riktar ibland in sig på olika plattformar och de tar fram appar för många syften inom alla områden t.ex. hälsa.³ För att arbeta som apputvecklare behöver man en grundläggande systemförståelse och en stark vilja att arbeta med programmering och annan teknikutveckling. Utvecklingen av smarta mobila enheter och webbapplikationer leder till ett starkt behov av systemutvecklingskompetens med fokus på mobila gränssnitt och webbgränssnitt. Tyngdpunkten ligger här på objektorienterade programspråk och plattformar t.ex. Java och .NET.⁴ Kunskaper i Cross Mobile-publicering kommer att bli ett måste.⁵ Ett ökat behov av kompetens inom all form av verksamhets- och affärsutveckling samt inom affärsmannaskap och kundförståelse finns.⁶

2.1.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 390 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket. Utbildningsplatserna är fördelade på sex län över hela landet. Det finns en rad olika utbildningar inom yrkesområdet, allt från gymnasiala utbildningar till folkhögskoleutbildningar och högskole- och universitetsutbildningar spridda över landet.

2.1.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Enligt Arbetsförmedlingen blir det en fortsatt god arbetsmarknad för mjukvaru- och systemutvecklare under det kommande året, i synnerhet de med erfarenhet. Det gäller inte minst fortsatt utveckling av webbapplikationer och plattformar. Arbetsförmedlingen bedömer även att behovet att rekrytera dataspecialister kommer att vara på en hög nivå de kommande tio åren.⁷ IT- och telekomföretagens rapport pekar på samma utveckling.⁸

³ Utbildningssidan.se.

⁴ IT- &Telekomföretagen (2012) *IT- och telekomsektorns kompetensbrist – en översikt över behovet av olika yrkesroller samt förslag på åtgärder.*

⁵ Media Evolution (2011) *App appappappapp – vad man ska tänka på när man skapar en app till mobiltelefon.*

⁶ IT &Telekomföretagen (2012) *IT- och telekomsektorns kompetensbrist – en översikt över behovet av olika yrkesroller samt förslag på åtgärder.*

⁷ Arbetsförmedlingen.se, Yrkeskompassen.

Enligt IT- och telekomföretagen är det stor efterfrågan på utvecklare generellt, även för appar. Men det förefaller som om den renodlade apputvecklingen i allt högre grad övergår i mer generell utveckling som inbegriper mobil teknik. Kunder vill gärna ha plattformsoberoende lösningar och ser hellre att lösningarna bygger på generell webbfunktionalitet (via webbprogramspråket HTML5). Alla pekar på den generella bristen på utvecklare men det varierar mellan företag. Den samlade bilden är att tillgången är otillräcklig på utvecklare av mobila lösningar.⁹

2.1.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Eftergymnasial utbildning är nödvändig för de flesta IT-yrkesroller. Vissa arbetsgivare efterfrågar akademisk utbildning medan andra efterfrågar yrkeshögskoleutbildning.¹⁰

---

⁸ IT&Telekomföretagen (2012) *IT- och telekomsektorns kompetensbrist – en översikt över behovet av olika yrkesroller samt förslag på åtgärder*.

⁹ Intervju med IT&Telekomföretagen – Almega (2013-11-19), dnr YH 2013/3798.

¹⁰ IT&Telekomföretagen (2012) *IT- och telekomsektorns kompetensbrist – en översikt över behovet av olika yrkesroller samt förslag på åtgärder*.

3 Ekonomi, administration och försäljning

3.1 Sammanfattning av yrkesanalys för butikskommunikatör, dnr YH 2013/1750

3.1.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till butikskommunikatör trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på butikskommunikatörer är stor, vilket innebär att det finns en tydlig efterfrågan eller att det är brist på kompetens och att arbetslivet har svårt att rekrytera till yrket
- behovet av yrkeshögskoleutbildning bedöms vara litet på 3–5 års sikt, vilket innebär att efterfrågan på yrket är så liten att den tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud eller att det redan finns andra utbildningar till yrket

3.1.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Arbetsuppgifterna inom butikskommunikation handlar om att utforma, genomföra och verkställa effektiva marknadsföringslösningar i butiker¹¹ genom att bygga miljöer och exponera varor på ett säljande sätt.¹² Butikskommunikatörer ska ha kunskap och kompetens om hur kunder interagerar med butiksmiljön och påverkas av olika typer av exponeringar och stimuli.¹³ Vidare ska butikskommunikatörer ha kunskaper och färdigheter att planera, genomföra och följa upp kampanjer. I rekryteringsannonser ställs genomgående krav på förmåga att ge service till kunder i butik.¹⁴

3.1.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 469 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket butikskommunikatör. Utbildningsplatserna är fördelade på fem län med flest platser i Norrbotten.

Utbudet av utbildningar som leder till yrkesutgången butikskommunikatör finns på både gymnasial- och eftergymnasial nivå. Inriktningen *Handel och service* Gymnasieskolans Handels- och administrationsprogram leda till arbete inom till exempel försäljning och marknadsföring, butikskommunikation, butiksledning, inköp och logistik eller kundservice.¹⁵

Enligt Handelns yrkesnämnd har Gymnasieskolan ett antal yrkesutgångar som ska vara vägledande för framtida karriärmöjligheter inom handeln. Det är inte givet att skolorna tillhandahåller alla yrkesutgångar. Yrkesutgångarna innehåller förslag på kurser som ska ses som ett steg på väg mot dessa yrken.¹⁶

¹¹ Svensk handel (2011). *Handelns kompetensbehov*.

¹² Vakanser (genomgång av urval av rekryteringsannonser under perioden 2013-01-01 till och med den 2013-07-18).

¹³ Svensk handel (2011). *Handelns kompetensbehov*.

¹⁴ Vakanser (genomgång av urval av rekryteringsannonser under perioden 2013-01-01 till och med den 2013-07-18).

¹⁵ Skolverket.se, handels- och administrationsprogrammet.

¹⁶ Kommentarer från Handelns yrkesnämnd på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om butikskommunikatör, dnr YH 2013/1750.

På högskolor och universitet finns kurser och program inom butikskommunikation.¹⁷ Exempelvis finns programmet för inrednings- och butikskommunikation om 180 högskolepoäng på Linnéuniversitet. Även företag erbjuder sina anställda företagsspecifika utbildningar inom butikskommunikation.

3.1.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Det finns ett stort behov av butikskommunikatörer. Handelns Yrkesnämnd bedömer att antalet nya arbetstillfällen inom detaljhandeln kommer att öka med ca 5 000 per år de närmaste fem åren. Det är inom sällanköpsvaruhandeln behovet av butikskommunikatörer är som störst. Cirka 25 procent av sällanköpsvaruhandelns andel av de nya arbetstillfällena, dvs. ca 625 st. har anknytning till yrket butikskommunikation. Det handlar inte alltid om renodlade butikskommunikatörstjänster utan även en försäljartjänst med inslag av butikskommunikation.

Handelns Yrkesnämnd bedömer att nuvarande antal utbildningsplatser inom YH är för litet för att täcka handelns framtida behov. Behovet är som störst i Stockholm, Göteborg och Malmö.¹⁸

3.1.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Myndigheten bedömer att efterfrågan på butikskommunikatörer kan tillgodoses genom utbildning inom yrkeshögskolan men även via andra utbildningsvägar. Det finns utbildning inom Gymnasieskolan, högskolan och företagsspecifika utbildningar som kan leda till yrkesrollen.

Enligt Handelns yrkesnämnd kan man bli butikskommunikatör genom internutbildning inom de större kedjeföretagen eller via eftergymnasiala utbildningar, t.ex. yrkeshögskolan eller högskolan.¹⁹ Vid genomgång av ett urval av rekryteringsannonser efterfrågas butikskommunikatörer med gymnasieutbildning eller personer med yrkeserfarenhet från butik.

Av de examinerade från YH-utbildningar till butikskommunikatör 2011 var det endast ca hälften som hade ett arbete som helt eller till största delen överensstämde med utbildningen.

3.2 Sammanfattning av yrkesanalys för E-commerce managers, dnr YH 2013/1460

3.2.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform för E-Commerce Manager trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på E-Commerce Managers är stor, vilket innebär att det finns en tydlig efterfrågan eller att det är brist på kompetens och att arbetslivet har svårt att rekrytera till yrket
- behovet av yrkeshögskoleutbildning till E-Commerce Manager är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av

¹⁷ Studera.nu.

¹⁸ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans yrkesanalys om butikskommunikatör, dnr YH 2013/1750.

¹⁹ Kommentarer från Handelns yrkesnämnd på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om butikskommunikatör, dnr YH 2013/1750.

yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

3.2.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

E-Commerce Managers arbetar med att etablera och driva satsningar med resultatansvar inom e-handeln. Arbetet innebär att framställa och upprätta marknadsplaner för onlinemarknadsföring och e-handelsexpansion. E-Commerce Managers arbetar med att bevaka marknader, trender och kundbeteenden inom e-handel för att säkerställa att verksamheten är med i utvecklingen när det gäller funktionalitet och prestanda.²⁰

Grundläggande kunskaper inom internetmarketing, programmen SEO, SEM och PPC²¹, CMS-verktyg, html, Google Analytics, Site Catalyst och Tealeaf²² är krav som förekommer i rekryteringsannonser som eftersöker E-Commerce Managers. Andra exempel är färdigheter att driva trafik till webbplatser och att utveckla hemsidor²³, erfarenhet av försäljning till konsumenter och andra företag samt kompetens att leda projekt, grupper och kollegor.²⁴

3.2.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 206 utbildningsplatser med avslut 2012–2018 som leder till yrket E-Commerce Manager. Samtliga utbildningsplatser finns i Västra Götalands län. På högskolor och universitet finns bredare utbildningar inom e-handel som bl.a. kan leda till yrkesutgången E-Commerce Manager. Vid en genomgång av utbildningar i e-handel på studera.nu finns även fristående kurser i e-handelsutveckling.²⁵

3.2.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Näthandeln expanderar och digitala strategier blir viktigare för att konkurrera inom handeln. Enligt Arbetsförmedlingens yrkeskompass har digital marknadsföring ökat kraftigt under senare tid.²⁶ Mobil e-handel och utveckling av teknik som stöd i handeln tyder på en fortsatt expansion av näthandel²⁷ vilket har påverkat kompetenskraven vid rekrytering av sökande till tjänster inom området. Erfarna marknadsförare som också behärskar digitala medier är mycket eftertraktade enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos. Inom detta område kan arbetsgivarna ha svårt att hitta kompetent personal de närmaste åren.²⁸

Enligt Svensk Handel är efterfrågan på E-Commerce Managers stor i Stockholm, Göteborg och Malmö. I Södra Sverige är efterfrågan störst.²⁹

3.2.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Vid rekrytering av E-Commerce Managers efterfrågas eftergymnasial utbildning med inriktning mot e-handel och marknadsföring.³⁰

²⁰ Ecompartner.net, lediga tjänster.

²¹ Rekryteringsannons Jobba extra (2013). E-Commerce Manager till Strömma Turism & Sjöfart AB

²² Rekryteringsannons Apollo (2013). Nordisk E-Commerce Manager.

²³ Rekryteringsannons Arbetsförmedlingen (2012). Online Manager.

²⁴ Svensk Handel (2011) *Handelns kompetensbehov*.

²⁵ Studera.nu.

²⁶ Arbetsförmedlingen.se, Yrkeskompassen.

²⁷ Svensk Handel (2012). *iFramtiden*.

²⁸ Arbetsförmedlingen.se, Yrkeskompassen.

²⁹ Kommentarer från Svensk handel på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om E-Commerce manager, dnr YH 2013/1460.

³⁰ Svensk Handel (2012). *Handelns kompetensbehov*.

3.3 Sammanfattning av yrkesanalys för försäkringsförmedlare, dnr YH 2013/3143

3.3.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform för försäkringsförmedlare trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på försäkringsförmedlare är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men myndigheten har inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning till försäkringsförmedlare är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket betyder att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas

3.3.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Försäkringsförmedlare arbetar endera som fristående aktörer för en försäkringsköpares räkning (kunden) eller så samarbetar de med ett försäkringsbolag eller ett värdepappersbolag (efter särskilt tillstånd) som anknutna ombud. Examinerade från utbildningar inom yrkeshögskolan ska kunna arbeta med sak- eller livförsäkring samt marknadsföring och försäljning av försäkringar. Att vara försäkringsförmedlare innebär arbete med rådgivning till enskilda och företag.³¹

Kunskaper och kompetenser regleras i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsförmedling (2005:11). Enligt Finansinspektionen ägnar sig allt fler förmedlare åt finansiell rådgivning vilket ställer höga krav på finansiell kunskap. Detta medför att det inte räcker med en god kunskap kring försäkringar utan att det behövs även god kunskap inom finansiell teori och finansiella produkter.³²

3.3.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns totalt 496 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket försäkringsförmedlare, försäkringsrådgivare eller försäkringssäljare. En utbildning till försäkringsförmedlare kan även leda till ett arbete som anställd försäkringsrådgivare eller försäkringssäljare eller kundtjänsteman i ett försäkringsbolag. Utbildningsplatserna finns i Stockholms, Västra Götalands, Jönköpings och Västernorrlands län.

Vid Stockholms universitet finns Aktuarieprogrammet. Vidare finns kandidatprogram med inriktning mot aktier och finans som innehåller kurser i försäkring.³³ Det finns även kortare företagsutbildningar och diplomutbildningar till försäkringsförmedlare.³⁴

3.3.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Sammantaget bedömer Arbetsförmedlingen att det på 5–10 års sikt råder balans mellan efterfrågan och utbud av försäkringsförmedlare. Men det finns regionala skillnader i efterfrågan på försäkringsförmedlare.³⁵

³¹ Fi.se, Försäkringsförmedlare.

³² Finansinspektionen, dnr YH 2012/2654.

³³ Studera.nu.

³⁴ Försäkringsbranschens Arbetsgivarorganisation (FAO). Spännande jobb.

³⁵ Arbetsförmedlingen.se., Yrkeskompassen.

Försäkringsförmedlare finns över hela landet. Efterfrågan är framför allt koncentrerad till Stockholm, Göteborg och Malmö.³⁶ Enligt Sveriges försäkringsförmedlares förening ökar efterfrågan på specialiserade försäkringsförmedlare inom sakförsäkring för större industririsker, transportförsäkring, ansvarsförsäkring, egendoms- och avbrottsförsäkring.³⁷

Omvärldsfaktorer som kan påverka efterfrågan på försäkringsförmedlare på sikt är förslaget till omarbetat Försäkringsförmedlardirektiv (IMD 2) som föreslår provisionsförbud. IMD2 ställer också ökade krav på kunskap och kompetens vid försäkringsförmedling. Erfarenheten från andra länder visar att ett provisionsförbud minskar antalet försäkringsförmedlare och att antalet säljare anställda i företag ökar.³⁸ Enligt Sveriges försäkringsförmedlares förening riskerar ett provisionsförbud att urholka konkurrensen mellan förmedlare.³⁹

Av de anställda försäkringsförmedlarna finns 19 procent eller 2 132 i åldersgruppen 55–64 år. Motsvarande siffra för egenföretagarna är 193 stycken eller 64 procent. Det är således många försäkringsförmedlare som kommer att gå i pension inom 5-10 år. Sett till åldersstrukturen i kombination med utbildningsnivån bland de sysselsatta verkar det vara så att de äldre som går i pension framför allt har gymnasial utbildning medan de yngre företrädesvis har en eftergymnasial utbildning.⁴⁰

3.3.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Finans- och försäkringsmarknaden består av flera yrkesroller med olika kompetenser och utbildning. Arbetsmarknaden tillgodoses av jurister, ekonomer och samhällsvetare med utbildningsbakgrund från gymnasieskolan, yrkeshögskolan och högskolan.⁴¹

För att säkerställa försäkringsförmedlares kunskaper och kompetens samt efterlevnad av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd pågår inom finanssektorn ett arbete med yrkescertifikat. Swedseclicens och Svenska försäkringsförmedlares förening (Sfm) är aktörer inom branschen som utfärdar yrkescertifikat.

Finansinspektionen har påbörjat ett arbete med att identifiera vilka kunskapsnivåer som är lämpliga att ha för att arbeta med finansiell ekonomi. Finansinspektionen kartlägger utbildningar inom området och vilken utbildningsnivå dessa leder till.⁴²

3.4 Sammanfattning av yrkesanalys för upphandlare, dnr YH 2013/630

3.4.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform för upphandlare trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet

³⁶ Kommentarer från Sveriges försäkringsförmedlares förening på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om försäkringsförmedlare, dnr YH 2012/2654.

³⁷ Kommentarer från Sveriges försäkringsförmedlares förening på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om försäkringsförmedlare, dnr YH 2012/2654.

³⁸ Kommentarer från Facket för försäkring och finans på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om försäkringsförmedlare, dnr YH 2012/2654.

³⁹ Kommentarer från Sveriges försäkringsförmedlares förening på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om försäkringsförmedlare, dnr YH 2012/2654.

⁴⁰ Scb.se, yrkesregistret.

⁴¹ Försäkringsbranschens Arbetsgivarorganisation (FAO). Spännande jobb.

⁴² Underlag från Finansinspektionen på Myndigheten för yrkeshögskolans yrkesanalys om efterfrågan på försäkringsförmedlare 2010, dnr YH 2012/2654.

- arbetslivets efterfrågan på yrket är stor, vilket innebär att det finns en tydlig efterfrågan eller att det är brist på kompetens och att arbetslivet har svårt att rekrytera till yrket
- behovet av yrkeshögskoleutbildning till upphandlare är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

3.4.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Upphandlare handlar upp tjänster eller produkter utifrån verksamhetens behov. Upphandlarens arbete styrs av lagar och regler om upphandlingsprocessens olika faser.⁴³ Arbetet omfattar analys, hantering och administration av leverantörssökningar, utvärdering och uppföljning av kontrakt. Upphandlare jobbar oftast i en centraliserad funktion inom en organisation.⁴⁴ Arbetsmarknaden för en upphandlare består av Sveriges 290 kommuner, 373 myndigheter samt landsting, statliga och kommunala bolag, konsultföretag och bemanningsföretag.⁴⁵

3.4.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 1 489 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket upphandlare och inköpare. Utbildningsplatserna är fördelade på nio län. Det finns också kurser och program vid universitet och högskolor inom offentlig upphandling.⁴⁶

3.4.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Det råder brist på utbildade och erfarna upphandlare. Dessutom kommer pensionsavgångarna att öka under kommande år. Detta kombinerat med att allt fler offentliga verksamheter måste upphandla medverkar till ett ökat utbildningsbehov.⁴⁷

3.4.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

En av slutsatserna i SOU 2013:12 Goda affärer – en strategi för hållbar offentlig upphandling är att det behövs utbildning på olika nivåer och att yrkeshögskolan kan bidra med utbildade upphandlare.⁴⁸ Konkurrensverket, SKL, upphandlingsenheten vid Kammarkollegiet och föreningen Sveriges offentliga inköpare instämmer i slutsatsen.⁴⁹ Det förekommer många olika krav på kvalifikationer i arbetet med upphandling beroende på arbetsuppgifter och arbetsplats.

⁴³ Intervju med företrädare för Göteborgs kommun, dnr YH 2013/630.

⁴⁴ Kommentarer från Kammarkollegiet på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om upphandlare, dnr YH 2013/630.

⁴⁵ Intervju med företrädare för Stockholms kommun, dnr YH 2013/630.

⁴⁶ Studera.nu.

⁴⁷ Intervju med företrädare för Göteborgs kommun, Stockholms kommun, Malmö kommun, Helsingborgs kommun, Sundsvalls kommun, Sveriges offentliga inköpare och Trafikverket dnr YH 2013/630.

⁴⁸ SOU 2013:12 *Goda affärer – en strategi för hållbar offentlig upphandling*.

⁴⁹ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys för upphandlare. Dnr YH 2013/630.

4 Hälsa- och sjukvård samt socialt arbete

4.1 Sammanfattning av yrkesanalys för ambulanssjukvårdare, dnr YH 2013/698

4.1.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform för ambulanssjukvårdare trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på ambulanssjukvårdare är liten, vilket innebär att det endast behövs ett fåtal till yrket eller att det finns fler inom yrket än vad arbetslivet efterfrågar
- behovet av yrkeshögskoleutbildning till ambulanssjukvårdare är litet på 3–5 års sikt, vilket innebär att efterfrågan på yrket är så liten att den tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud eller att det redan finns andra utbildningar till yrket

4.1.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

I en ambulans arbetar man alltid i par. Ambulansen kan antingen bemannas av en ambulanssjukvårdare och en sjuksköterska eller två sjuksköterskor.

Om bemanningen består av en ambulanssjukvårdare och sjuksköterska är det sjuksköterskan som har det medicinska ansvaret men arbetar tillsammans med ambulanssjukvårdare med att ta hand om patienter som drabbats av akuta sjukdomar eller olycksfall.⁵⁰ Det är enbart sjuksköterskor som har behörighet att administrera läkemedel och är därför ansvariga för den medicinska vården i ambulans.⁵¹

Både ambulanssjukvårdare och sjuksköterskor har ett gemensamt ansvar för fordon, teknisk utrustning, omhändertagande av patienter och kommunikationen med andra aktörer.⁵²

Kompetenskraven för en ambulanssjukvårdare är som lägst gymnasieutbildning men olika eftergymnasiala utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet kan också vara efterfrågat hos olika arbetsgivare. Oavsett bakgrund utbildas och fortbildas ambulanssjukvårdare i dagsläget internt av landstingen.

4.1.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Landstingen ska ansvara för att hälso- och sjukvårdspersonalen inom ambulanssjukvården har den kompetens som krävs för att kunna ge prehospital akutsjukvård under ett ambulansuppdrag. Det sker genom fortbildningar och kompetensutveckling för befintlig personal samt 20–40 veckors påbyggnadsutbildning inom ambulanssjukvård för undersköterskor.

MedLearn AB bedriver utbildningen diplomerad ambulanssjukvårdare sedan 2012. Den tvååriga utbildningen bygger på att de som antas har genomgången vård- och omsorgsutbildning samt yrkeserfarenhet från sjukvården.

⁵⁰ Arbetsformedlingen.se, Yrkeskompassen.

⁵¹ Socialstyrelsens föreskrifter om ambulanssjukvård m.m. SOSFS 2009:10 (M).

⁵² Kommentarer från Riksföreningen för ambulanssjuksköterskor, Stockholms läns landsting samt Vårdförbundet på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om Ambulanssjukvårdare, dnr YH 2013/698.

Alarm Ambulansförbundet efterfrågar en legitimationsgrundad utbildning för framtidens ambulanspersonal som bygger på modellen för prehospital specialistkompetens och utgörs av ett paramedicsystem.

4.1.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

På 3–5 års sikt är pensionsavgångarna i de län som efterfrågar ambulanssjukvårdare lägre än riksgenomsnittet. Enligt tillgänglig personalstatistik som Myndigheten för yrkeshögskolan har samlat in är pensionsavgångarna små, bland annat i Stockholms län och Västra Götalands region. Men det finns en del faktorer som talar för att en hög personalomsättning bland sjuksköterskor ökar efterfrågan på nyrekrytering av ambulanssjukvårdare inom 3–5 år.

Falck Ambulans, Samariten Ambulans AB, Ambulanssjukvården i Storstockholm (AISAB) och Västra Götaland inklusive Sahlgrenska universitetssjukhuset har bedömt att det finns ett rekryteringsbehov av ca 100 ambulanssjukvårdare per år de närmaste 3–5 åren.

På lång sikt ökar pensionsavgångarna bland ambulanssjukvårdare i de län som anger brist på arbetskraft. Trots detta väntas efterfrågan på ambulanssjukvårdare inom 5–10 års sikt minska. Det hänger samman med ökade krav på kompetens bland ambulanspersonal som motsvarar utbildning till sjuksköterska. Ny utrustning och nya metoder kräver att hela ambulanssteamet har en grundutbildning i att vårda och medicinsk behandla patienter. Dessutom har allt fler landsting beslutat att enbart bemanna ambulanssjukvården med sjuksköterskor.⁵³

Flera företrädare bland Sveriges regioner och landsting uppger att det saknas en enhetlig tillämpning av Socialstyrelsen författning och därmed en likvärdig praxis i krav vid rekrytering av ambulanspersonal.⁵⁴ Om det sker förändringar i Socialstyrelsens regelverk avseende krav på kompetens kan detta innebära att de som examineras från YH-utbildningar inte har relevant kompetens.

Även om inte regelverket förändras kan den utveckling som nu sker bland landstingen, att bemanna ambulanssjukvården med enbart sjuksköterskor, innebära att personer som enbart har en utbildning motsvarande undersköterska och utbildar sig till ambulanssjukvårdare inte blir anställningsbara eller att arbetsmarknaden för dessa begränsas till ett specifikt landsting eller företag.

4.1.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Myndigheten bedömer att yrkeshögskolan kan vara en av flera utbildningsvägar för att tillgodose arbetslivets efterfrågan på ambulanssjukvårdare. Hittills har merparten av Sveriges landsting utbildat samtliga anställda ambulanssjukvårdare internt oavsett vilken tidigare utbildning de har.

4.2 Sammanfattning av yrkesanalys för steriltekniker, dnr YH 2013/737

4.2.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan är en efterfrågad utbildningsform för steriltekniker och det finns inte andra utbildningsvägar som kan leda till yrket

⁵³ Intervjuer med Dalarnas landsting, Jönköpings landsting, Landstinget Halland, Värmlands landsting och Landstinget i Västernorrland, dnr YH 2013/698.

⁵⁴ Utifrån Myndigheten för yrkeshögskolans intervjuer med företrädare för ambulansverksamhet i flera landsting, genom branschmöten med relevanta aktörer och kommentarer på utkast till yrkesanalys, dnr YH 2013/698.

- arbetslivets efterfrågan på steriltekniker är stor, vilket innebär att det finns en tydlig efterfrågan eller att det är brist på kompetens och att arbetslivet har svårt att rekrytera till yrket
- behovet av yrkeshögskoleutbildning till steriltekniker är stort på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan på yrket som inte tillgodoses av det befintliga utbudet av utbildningar

4.2.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Steriltekniker arbetar i huvudsak med att rengöra, desinficera, kontrollera samt paketera medicinsk utrustning och gods på exempelvis steril- och operationsenheter eller på tandvårdskliniker.⁵⁵ Arbetet innebär hantering av instrument från många specialiteter med hjälp av diskdesinfektorer och autoklaver⁵⁶ som kräver kunskap om process, kontroller och validering.⁵⁷ Steriltekniker handhar instrument från de flesta specialiteter och arbetar med moderna maskinparker i vilka hantering av både diskdesinfektör och autoklav⁵⁸ ingår.⁵⁹ Arbetet innehåller montering av både enkla och komplexa instrument.⁶⁰

Att ha en förståelse och insikt om vårdprocesser, kvalitetsledningssystem, standarder, regler och lagar, kemikalier och instrument samt förmåga att hantera olika material är exempel på kompetenskrav för steriltekniker.⁶¹

4.2.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 100 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket steriltekniker. Utbildningsplatserna finns i Västra Götalands och Västernorrlands län. Inom gymnasieskolan och högskolan finns inga utbildningar som leder till steriltekniker.

4.2.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Flera sjukhus i landet har i enlighet med Socialstyrelsens rekommendationer i *Förslag till utveckling av strategin mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner* beslutat att enbart nyrekrytera utbildade steriltekniker. Medelåldern bland de yrkesverksamma hög och det ökar behovet av nyrekrytering inom en snar framtid. Det finns även behov att utbilda personal i verksamheten men de flesta sjukhus har inte råd att utbilda då resor till och övernattningsplatser på utbildningsorten kostar för mycket.⁶² Det blir problem med att tillsätta vikarier och kostnader för dessa som inte finns budgeterat.⁶³

Sveriges kommuner och landsting (SKL), Socialstyrelsen, Steriltekniska enheten på Skånes universitetssjukhus, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Kommunal, Smittskyddsinstitutet och Steriltekniska sektionen inom Svensk Förening för Vårdhygien instämmer i Myndigheten för yrkeshögskolans bedömning om att det finns en efterfrågan på steriltekniker som endast kan tillgodoses av yrkeshögskoleutbildning.⁶⁴

⁵⁵ Rekryteringsannons 2013-02-28, Region Skåne, Skånes universitetssjukhus.

⁵⁶ Autoklav är en form av tryckkokare där kemikalier, plast, textilier, glas och metallvaror kan steriliseras.

⁵⁷ Kommentarer från Svensk förening för vårdhygien, steriltekniska sektionen på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys, dnr YH 2013/737

⁵⁸ Helautomatiska system ökar produktiviteten för multipla autoklaver med barriärfunktion i Getinge HS66- och HS69-serierna.

⁵⁹ Rekryteringsannons (2013). Steriltekniker/undersköterskor till Sterilenheten i Lund.

⁶⁰ Rekryteringsannons (2013). Steriltekniker (heltid tillsvidare) Sterilcentralen vid Mora lasarett.

⁶¹ Telefonintervju med Karolinska universitetssjukhuset 2013-05-07 Dnr YH 2013/737.

⁶² Telefonintervju med Skånes universitetssjukhus och med Karolinska universitetssjukhuset, 2013-06-27 Dnr YH 2013/737.

⁶³ Kommentarer från Svensk förening för Vårdhygien, Steriltekniska sektionen, på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast yrkesanalys om steriltekniker, dnr YH 2013/737.

⁶⁴ Kommentarer från Svensk förening för Vårdhygien, Steriltekniska sektionen, på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast yrkesanalys om steriltekniker, dnr YH 2013/737

4.2.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Socialstyrelsen föreslår i sin återrapportering till regeringen *Förslag till utveckling av strategin mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner* att personal vid sterilverksamheter ska ha adekvata kunskaper för att kunna använda medicinteknisk utrustning och medicintekniska produkter samt yrkesutbildning som steriltekniker.⁶⁵ Under 2011 tog Socialstyrelsen fram rekommendationer med råd som stöd för vårdgivarnas arbete med att förebygga vårdrelaterade infektioner. Socialstyrelsen bedömer att hög kompetens inom området är viktigt för de personer som arbetar inom vårdens steriltekniska verksamheter.⁶⁶ Yrkeshögskolan är den enda utbildningsform som har utbildning till steriltekniker och enligt Socialstyrelsen finns det behov av långsiktig säkring av utbildningen.⁶⁷ Efterfrågan på steriltekniker bedöms vara större än tillgången på utbildningsplatser inom yrkeshögskolan.

---

⁶⁵ Socialstyrelsen (2011). *Förslag till utveckling av strategin mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner*. ISBN 978-91-86585-88-4.

⁶⁶ Socialstyrelsen (2011). *Tillgång till vårdhygienisk kompetens*. ISBN 978-91-86885-11-3.

⁶⁷ Kommentarer från Socialstyrelsen på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast yrkesanalys om steriltekniker, dnr YH 2013/737.

5 Journalistik och information

5.1 Sammanfattning av yrkesanalys för teknikinformatör, dnr YH 2013/3122

5.1.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till teknikinformatör trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

5.1.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Teknikinformatörer kan också kallas teknikskribenter, tekniska skribenter, informationsutvecklare, informationsdesigners och tekniska kommunikatörer. De arbetar inom branscher som telekommunikation, fordonsindustri, programvaruindustri, konsument- och industriprodukter och medicinteknik. I framställningen av teknikinformation arbetar flera olika yrkesroller tillsammans, men ofta är det en och samma person som fyller alla dessa roller. *Skribenter* designar, skapar och underhåller olika typer av teknisk information. Det kan handla om online-hjälp, bruksanvisningar, instruktionsböcker, användarmanualer, reservdelslistor, tekniska specifikationer med mera. *Illustratörer och fotografer* tar fram illustrationer och bilder, *översättare* översätter olika texter, *typografer och art director* formger informationen. I arbetsuppgifterna ingår att samla in, sammanställa och förmedla tekniskt material på ett tydligt, kortfattat och effektivt sätt. Materialet ska också vara korrekt (kvalitetssäkrat), konsekvent, hänga ihop logiskt och vara målgruppsanpassat. Teknikinformatören ska dessutom se till att materialet enkelt kan publiceras i tryckt och elektronisk form, i varianter och genom kanaler som matchar användarens behov.⁶⁸

För yrket krävs en god kommunikativ förmåga, noggrannhet, självständighet samt förmågan att arbeta samarbeta med andra. Det krävs också att personen är tekniskt lagd samtidigt som den har känslan för språk. Kombinationen information, språk och teknik är viktig.⁶⁹ Dessutom efterfrågas kunskaper inom teknikinformatörsverktyg såsom InDesign, FrameMaker, Photoshop, MS Office, Illustrator, Acrobat, XML-editor, CMS-system och xml.⁷⁰ Det är en fördel att tidigare ha arbetat i en bransch som finns inom industri eller medicin och kunna skriva på ett bra, lättillgängligt och användarvänligt sätt.⁷¹

5.1.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 110 utbildningsplatser med avslut åren 2013–2018 som leder till yrket teknikinformatör. Utbildningsplatserna finns i Kronobergs och Skåne län. Det

⁶⁸ Teknikinformatoren.se.

⁶⁹ Arbetsförmedlingen.se och Vakanser.se.

⁷⁰ Arbetsförmedlingen.se, platsbanken.

⁷¹ Intervju med Föreningen Teknisk Information (FTI), 2011-11-28.

finns ingen utbildning inom gymnasieskolan som leder till yrket teknikinformatör. Inom högskolan finns utbildningen textdesign – informationsdesign, 180 högskolepoäng, vid Mälardalens högskola⁷². Utbildade som kombinerat sin utbildning med teknik och språk eller en informatörsutbildning är efterfrågade arbeta i yrket.⁷³

5.1.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Det finns en efterfrågan på yrket som drivs på av den tekniska utvecklingen. Ju mer teknik desto mer teknisk information kommer att behövas. Eftersom teknikinformatörer finns i många branscher ser efterfrågan olika ut beroende på bransch. Det kan till exempel ställas krav på kunskaper i specifika regulatoriska krav i medicinindustrin, medan det är andra lagkrav som ligger till grund för informationen i andra branscher. Efterfrågan på 3–5 års sikt ser ut att bestå eller öka något. Detta då det blir mer och mer viktigt med teknisk information. Tekniken gör också att information behöver kunna distribueras i olika plattformar såsom webb och appar. Då ställs krav att teknikinformatören kan anpassa informationen till olika målgrupper och pedagogiska inslag i arbetet blir därför mer aktuella. Storstadsregionerna har ett naturligt större upptagningsområde varför större delen av arbetstillfällena finns här, men teknikinformatörer finns över hela landet.⁷⁴

5.1.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Många teknikinformatörer har högskolebakgrund. Men branschen menar att det är viktigt att ha både utbildade från högskolan och utbildade från yrkeshögskolan då yrket kan finnas på olika nivåer.⁷⁵ Branschen lyfter fram yrkeshögskoleutbildning inom området och menar att fördelen är att de studerande blir knutna till arbetsmarknaden genom LIA. Därmed finns en efterfrågan på yrkeshögskoleutbildning.⁷⁶

5.2 Sammanfattning av yrkesanalys för webbredaktör och webbkommunikatör, dnr YH 2013/642

5.2.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till webbkommunikatör/webbredaktör trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

⁷² Allastudier.se.

⁷³ Intervju med Föreningen för Teknisk Information (FTI), 2013-09-12, dnr YH 2013/3122.

⁷⁴ Intervju med Föreningen för Teknisk Information (FTI), 2013-09-12, dnr YH 2013/3122.

⁷⁵ Intervju med Föreningen för Teknisk Information (FTI), 2011-11-28.

⁷⁶ Skrivelse från Föreningen för Teknisk Information (FTI), *Kompletterande uppgifter ang. behovet av kompetensförsörjning av teknikinformatörer på yrkeshögskolan, 2012-11-15*, dnr YH 2012/2986.

5.2.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Webbredaktörer kan också kallas för webbkommunikatörer. Webbredaktören kan finnas på många olika slags företag, myndigheter och organisationer. Beroende på var webbredaktören arbetar och hur mycket pengar som är avsatta för underhåll och utveckling av webbplatsen skiljer sig arbetsuppgifterna åt. En del arbetar med allt från att sköta redaktionellt arbete till teknisk utveckling och design.⁷⁷ Webbredaktörer har ansvar för de digitala kanaler som företaget eller organisationen verkar inom. Det kan vara webbplatser, appar, sociala medier, bloggar m.m.⁷⁸ De arbetar med att uppfylla användarnas behov och de krav som finns på den digitala kanalens tillgänglighet och struktur. I arbetsuppgifterna ingår också att se till att den information som publiceras är aktuell, relevant och korrekt.⁷⁹

Kraven på webbredaktörer ökar. En webbredaktör ska t.ex. kunna webbstrategi, interaktionsdesign, teknik, bildhantering, skriva webbanpassade texter, sökmotoroptimering, producera e-nyhetsbrev, designa snygga webbplatser, analysera statistik och förstå besökarnas beteende.⁸⁰ Webbredaktörer behöver ha kunskaper i webbpubliceringsverktyg (CMS-system), InDesign, Photoshop, Illustrator och bildbehandling. Dessutom behöver de ha viss programmeringskännedom (html, CSS) och kunna tolka en kod för en webbplats.⁸¹

5.2.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 268 utbildningsplatser med avslut åren 2013–2018 som leder till yrket webbkommunikatör eller marknadskommunikatör med inriktning mot sociala medier. Utbildningsplatserna finns i Stockholms och Västra Götalands län.

Inom gymnasieskolan finns inga program som leder till yrket webbredaktör.⁸² Inom folkhögskolan finns ettåriga kurser till webbredaktör som riktar sig till informatörer, copywriter, redigerare och journalister inom mediebranschen som vill arbeta inom internetbranschen som redaktör, inspiratör, informatör och kreatör.⁸³ Inom högskolan finns program inom information och kommunikation, datavetenskap, systemvetenskap och informatik, samt biblioteks- och informationsvetenskap som kan leda till arbete inom webbkommunikation och webbredaktion. Mer specifika inriktningar mot webbredaktör finns vid Karlstads universitet⁸⁴ och Högskolan i Borås⁸⁵. Det finns en arbetsmarknadsutbildning till webbredaktör som riktar sig till arbetssökande, inskrivna journalister, vid Arbetsförmedlingen kultur media.⁸⁶

5.2.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

För webbredaktörer råder det stor konkurrens om jobben⁸⁷ men sett till anställningsannonser verkar det finnas en efterfrågan. Ny teknik och digitalisering har ökat efterfrågan på webbredaktörer. De sociala mediernas intåg har också drivit på efterfrågan på kompetens inom dessa områden. Efterfrågan på 3–5 års sikt kommer att vara oförändrad eller möjligen öka något, men det är inte alls i samma omfattning som tidigare.⁸⁸ Ökningen kommer framför allt inom sociala medier som mer och mer börjar fungera som "kundtjänst" där företagen behöver bemöta inlägg.⁸⁹

⁷⁷ Utbildningssidan.se.

⁷⁸ Intervju med Sveriges Kommunikatörer, 2013-10-17, dnr YH 2013/642.

⁷⁹ Hb.se.

⁸⁰ Appelberg.com.

⁸¹ Intervju med Sveriges Kommunikatörer, 2013-10-17, dnr YH 2013/642.

⁸² Skolverket.se.

⁸³ Folkhogskolan.nu.

⁸⁴ Kau.se.

⁸⁵ Hb.se.

⁸⁶ Arbetsförmedlingen.se.

⁸⁷ Saco.se.

⁸⁸ Intervju med Sveriges Kommunikatörer, 2013-10-17, dnr YH 2013/642.

⁸⁹ Intervju med ICA, 2013-10-17, dnr YH 2013/642.

5.2.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

I anställningsannonser verkar det främst vara högskoleutbildade inom kommunikation, information, journalistik eller marknadsföring som efterfrågas.⁹⁰ Men arbetsgivare söker ofta efter personer som utbildat sig hos någon utbildningsanordnare som branschen anser vara välrenommerad. I yrket är det inte viktigt att ha en akademisk utbildning utan det är viktigare att kunna arbeta praktiskt och vara gångbar direkt efter utbildningen.⁹¹ Inom yrkeshögskolan finns kombinationen av teori och praktik varför det blir mer intressant för arbetsgivare med studerande från denna utbildningsform än från högskolan. Vid arbete med mer strategiska frågor kan det i stället vara önskvärt med en högskoleutbildning.⁹² En nyutexaminerad ska kunna den färskaste tekniken för att bli efterfrågad.⁹³

---

⁹⁰ Arbetsförmedlingen.se och Vakanser.se.

⁹¹ Intervju med Sveriges Kommunikatörer, 2013-10-17, dnr YH 2013/642.

⁹² Intervju med Ica, 2013-10-17, dnr YH 2013/642.

⁹³ Intervju med Sveriges Kommunikatörer, 2013-10-17, dnr YH 2013/642.

6 Kultur, media och design

6.1 Sammanfattning av yrkesanalys för glashantverkare/ glasblåsare, dnr YH 2013/1333

6.1.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till glashantverkare/glasblåsare trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet.
- arbetslivets efterfrågan på yrket är liten, vilket innebär att det endast behövs ett fåtal till yrket.
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

6.1.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Glasblåsning är ett hantverk som funnits i mer än 2 000 år och har en lång tradition. I dag är det en teknik som främst används för konstglas. Glasblåsare kan vara specialiserade på ett eller flera moment i glasproduktionen. Anfångaren hämtar den 1 100 grader varma massan i ugnen och förbereder den på glasblåsarpipan. Uppblåsaren blåser upp glaset på fri hand eller i en form och lämnar sedan över till mästaren som bearbetar glaset ytterligare. Benmakaren tillverkar glasets fot av glasmassa. När glaset har svalnat synas det och sliparen slipar kanter och botten med hjälp av olika maskiner.⁹⁴

Enligt Standard för svensk yrkesklassificering (SSYK) tillhör yrket yrkesområde 7, hantverksarbete inom byggverksamhet och tillverkning, vilket enligt nomenklaturen normalt kräver gymnasiekompetens. När det gäller kompetenskrav är några års erfarenhet önskvärt. Det krävs även en god förståelse och allmän kunskap om design, detta för att kunna samarbeta med designer och formgivare. Startar de studerande eget efter avslutad utbildning är det också av vikt att de kan formge egna produkter.⁹⁵

6.1.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 32 utbildningsplatser med avslut åren 2013-2018 som leder till yrket glasblåsare. Utbildningsplatserna finns i Kalmar län. Inom hantverksprogrammet på gymnasieskolan kan de studerande utbilda sig till glasblåsare inom inriktningen övriga hantverk.⁹⁶ På universitet och högskolor finns utbildningar inom glas som har fokus på design. Konstfack har en utbildning till konsthantverkare som arbetar med glas som uttrycksform.⁹⁷

6.1.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Efterfrågan är svårbedömd då det inte finns någon direkt branschorganisation och flera glasbruk har lagts ned under de senaste åren. Myndigheten har fått signaler om att nyanställningar kommer att behövas då det är hög medelålder inom yrket och många

⁹⁴ Arbetsförmedlingen.se, Yrken A–Ö.

⁹⁵ Dnr YH 2013/1333.

⁹⁶ Skolverket.se.

⁹⁷ Dnr YH 2013/1333.

pensionsavgångar väntas.⁹⁸ År 2011 var ungefär fyra av fem sysselsatta inom kombinationen SSYK 7322 och SNI 23130 mellan 40 och 64 år. Andelen i andra branscher är ungefär tre av fem.⁹⁹ Det tar minst tio år för en glasblåsare att gå in i produktion men för lättare blästringsarbete behövs endast några års erfarenhet.¹⁰⁰

6.1.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

I dag anställs bara personer med utbildning. De mindre hyttorna är beroende av att det finns utbildad personal med en bra grundutbildning.¹⁰¹ Efter en bra grundutbildning krävs fler års träning för att bli en duktig glashantverkare¹⁰². Enligt Glasforskningsinstitutet (Glafo) är yrkeshögskoleutbildning nödvändig för de allra flesta för att få en anställning. Glafo menar vidare att "glashantverk är ett extremt avancerat hantverk och det krävs flera års utbildning för att kunna gå in i yrkeslivet".¹⁰³ Branschen menar att det behövs utbildningar på både gymnasial och eftergymnasial nivå¹⁰⁴.

6.2 Sammanfattning av yrkesanalys för guldsmed, dnr YH 2013/1480

6.2.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till guldsmed trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på guldsmeder är liten, vilket innebär att det endast behövs ett fåtal till yrket eller att det finns fler inom yrket än vad arbetslivet efterfrågar
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

6.2.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Guldsmeder tillverkar smycken i ädla metaller och kan arbeta med både guld och silver. Arbetet som guldsmed skiljer sig dock från silversmedens genom att guldsmeden bland annat utför små detaljarbeten samt tillverkar stenfattningar. En guldsmed arbetar främst med att tillverka, laga och omforma smycken. Ibland ritar och tillverkar guldsmeden egna modeller eller samarbetar med kunder om hur produkten ska se ut.¹⁰⁵

6.2.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 48 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket guldsmed. Utbildningsplatserna finns i Västra Götalands län. Inom folkhögskolan

⁹⁸ Enkät svar från Glasforskningsinstitutet, dnr YH 2013/1333.

⁹⁹ Statistiken om sysselsatta, varav antal anställda och egenföretagare per SSYK4 och SNI5 är beställd från SCB och avser sysselsatta i november 2011.

¹⁰⁰ Enkät svar från Målerås glasbruk, dnr YH 2013/1333.

¹⁰¹ Dnr YH 2013/1333.

¹⁰² Dnr YH 2013/1333.

¹⁰³ Enkät svar från Glasforskningsinstitutet, dnr YH 2013/1333.

¹⁰⁴ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om glashantverkare/glasblåsare, dnr YH 2013/1333.

¹⁰⁵ Arbetsförmedlingen.se, Yrken A–Ö.

har Hellidens folkhögskola en utbildning på två år i silversmide och smyckekonst.¹⁰⁶ Vidare har Leksands folkhögskola en utbildning på två år, metallformgivning, silversmide.¹⁰⁷ På högskolor och universitet finns det konstnärliga masterprogrammet i konsthantverk, smyckekonst vid Göteborgs universitet.¹⁰⁸

6.2.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Enligt guldsmedsmästarna syd är yrket i sig efterfrågat men behovet är däremot begränsat.¹⁰⁹ Sett till antalet pensionsavgångar tyder det på att det kommer att finnas en efterfrågan på 3–5 års sikt då en stor andel av de sysselsatta är i åldern 55–65+ år. Av egenföretagarna är 22 procent i åldersgruppen 65+. Guldsmedsmästarna syd bedömer att det kommer att vara en större efterfrågan om sju år.¹¹⁰

6.2.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola är svårbedömd. Detta då branschen inte lämnar något tydligt svar på hur efterfrågan ser ut på utbildningsformen yrkeshögskola. Guldsmedsmästarna syd vill ha ett system med gymnasieutbildning följt av ett års eftergymnasial utbildning och sedan möjligheter till påbyggnadskurser på högskolenivå.¹¹¹

6.3 Sammanfattning av yrkesanalys för musikproducenter, dnr YH 2013/3372

6.3.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till musikproducent trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

6.3.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Musikproduktion är skapandet av en musikinspelning eller ett publikframträdande i vilken en musikproducents uppgift är att övervaka och hantera inspelningen av en konstnärs musik. Många olika yrkesgrupper kan vara delaktiga i processen och det finns inte längre någon klar gräns mellan rollerna för produktion och komposition eller arrangering. Arbetsmarknaden för en musikproducent är omfattande både med arbetsuppgifter och

---

¹⁰⁶ Helliden.se.

¹⁰⁷ Leksand.se.

¹⁰⁸ Allastudier.se.

¹⁰⁹ Enkät svar från Guldsmedsmästarna syd, dnr YH 2013/1480.

¹¹⁰ Enkät svar från Guldsmedsmästarna syd, dnr YH 2013/1480.

¹¹¹ Enkät svar från Guldsmedsmästarna syd, dnr YH 2013/1480.

geografiskt då utvecklingen av modern teknik skapat avancerade möjligheter för dem som skapar musik med digitala verktyg.¹¹²

Musikproducenter kan vara anställda på radio/TV, musikansvariga för en orkester och för livekonserter och repertoarläggare. De kan vara producenter för en viss artist och skriva låtar men kan också vara producent till en artist som vill ha en viss producent för att få sin egen musik att låta på ett visst sätt.¹¹³ De kan också både skriva, producera och distribuera sina egna låtar. Kännetecknande för musikproducenter är att de är entreprenörer, oftast frilansare eller egenföretagare och de skapar sin egen arbetsmarknad genom att profilera sig.

En musikproducent behöver ha talang, vara musikalisk, kunna skriva och producera musik. Det är bra om personen själv är en duktig musiker i grunden då det i yrkesrollen ingår att sätta sound och det är viktigt med tidigare branschvana och nätverk inom branschen. Producenten behöver ha tekniska kunskaper och kunskaper i de programvaror som används. Att kunna hantera mixning och mastering är också bra. Likaså är det viktigt för en musikproducent att kunna lyssna på ny musik och kunna förstå vilka eventuella nya trender som är på väg och ha förmågan att "höra" hits och "se" talang.¹¹⁴ Att vara socialt kompetent och kunna samarbeta och kommunicera med övriga inblandade är viktigt. Likaså att kunna värdera, jämföra, kritisera, stödja eller ta ställning och fatta beslut. Företagsekonomi, marknadsföring och entreprenörskap är andra viktiga kunskaper liksom språk.¹¹⁵

6.3.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 90 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket. Utbildningsplatserna finns i Västernorrlands län. Det finns också kurser och program inom musikproduktion vid universitet och högskolor samt hos privata aktörer.

6.3.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Bilden av efterfrågan är blandad. Det finns en gemensam bild av en ökad efterfrågan de närmaste 3–5 åren men samtidigt är det en bransch där yrkesmässig framgång är synonymt med kommersiell framgång. Dessutom är nätverk väldigt viktiga för arbete inom branschen.¹¹⁶ Branschen tar in kunniga yrkesroller när det behövs för ett specifikt utförande och ofta är det frilansare, inte fasta nyanställningar.¹¹⁷ De digitala medierna kan göra att musik och producenter når ut i omvärlden på ett annat sätt än tidigare och att de efterfrågas i allt högre grad vilket kan leda till att fler producenter kan behövas. Inom live- och eventmusiken uppger fler att det kommer att finnas en efterfrågan.¹¹⁸ Likaså inom bolag som tillverkar spel där musiken fått allt större betydelse.

6.3.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Företrädare för branschen uppger att yrkeshögskola är en bra utbildningsform och att de som genomfört utbildningen varit mycket "gångbara" ute i branschen, mycket tack vare den praktiken de tillägnat sig under studietiden.¹¹⁹ Det har också märkts genom att det finns en del uppmärksammade utbildningar i landet.

¹¹² Wikipedia.se.

¹¹³ Tillväxtverket och Musik Sverige (2012). *Musikbranschen i siffror*.

¹¹⁴ Intervju med Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (2013-10-28), Helikopter Records (2013-10-10) och Sony Music (2013-10-16), dnr YH 2013/3372.

¹¹⁵ KMH förlaget (2010) *Musikproduktion med föränderliga verktyg – en pedagogisk utmaning*.

¹¹⁶ Musik Sverige (2012) *Musik- och eventbranscherna på frammarsch – en studie av framtidstro och kompetensbehov*.

¹¹⁷ Intervju med Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (2013-10-28).

¹¹⁸ Arbetsförmedlingen (2012) *Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2012, kultur och media. Prognos för arbetsmarknaden 2012–2013*.

¹¹⁹ Intervju med Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (2013-10-28), dnr YH 2013/3372.

6.4 Sammanfattning av yrkesanalys för tryckare, YH 2013/3363

6.4.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att:

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till tryckare trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet. Detta under förutsättning att utbildningen bygger vidare på relevant gymnasieutbildning eller relevant yrkeserfarenhet.
- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

6.4.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Tryckare arbetar med att framställa tidningar, böcker,¹²⁰ förpackningar, etiketter och andra trycksaker¹²¹. Arbetet är till stora delar datoriserat men innehåller fortfarande manuella moment. Det ställs oftast större krav på datakunskaper än på kunskaper om tryckprocessen. I arbetsuppgifterna ingår att sätta in papper i tryckpressen och fylla på färg, ställa in blandningen av färger och fästa tryckplåtarna i pressen¹²² samt ställa färgbalans, pass, godkänna upplaga och rengöring samt service¹²³.

Det finns flera olika tryckmetoder. Offset är vanligast men det finns också djuptryck, screentryck, digitaltryck och flexotryck. Det är typen av produkt och material som avgör viken tryckmetod som används.¹²⁴

Tekniken är mycket avancerad och det är viktigt att ha en förståelse för hela förloppet inom tryckeriet, inte bara prepress och tryck, utan att kunna se processen från kund eller uppdragsgivare till mottagaren eller läsaren. Produktionerna har gått från stora upplagor till mindre serier vilket ställer krav på flexibilitet och snabb omställningsförmåga i tryckprocessen.¹²⁵ En tryckare måste också kunna arbeta och förstå kravet på effektivitet och flöde, och man måste förstå hur olika material och materialegenskaper inverkar på processen.¹²⁶ Kompetenskraven på tryckare i anställningsannonser är arbetslivserfarenhet eller gymnasial tryckarutbildning. Ofta ställs krav på erfarenhet av en viss tryckteknik eller erfarenhet av att arbeta i vissa programvaror.¹²⁷ God industriteknisk bakgrund med kunskaper om kvalitet, process och produktion. Lean 5 S och andra arbetssätt efterfrågas också.¹²⁸

6.4.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom yrkeshögskolan och kvalificerad yrkesutbildning finns det totalt 64 utbildningsplatser med avslut 2012–2018 som leder till yrket tryckare. Platserna finns i Stockholms län.

¹²⁰ Arbetsformedlingen.se, Yrken A–Ö.

¹²¹ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om tryckare, dnr YH 2013/3363.

¹²² Arbetsformedlingen.se, Yrken A–Ö.

¹²³ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om tryckare, dnr YH 2013/3363.

¹²⁴ Arbetsformedlingen.se, Yrken A–Ö.

¹²⁵ Arbetsformedlingen.se, Yrken A–Ö.

¹²⁶ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om tryckare, dnr YH 2013/3363

¹²⁷ Vakanser.se och Arbetsformedlingen.se.

¹²⁸ Vakanser.se och Arbetsformedlingen.se.

Inom gymnasieskolans industritekniska program och inriktningen produkt- och maskinteknik finns bl.a. yrkesutgången tryckare.¹²⁹ Det finns få skolor som erbjuder denna inriktning och programfördjupning.

6.4.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Arbetsförmedlingen bedömer att behovet av tryckare generellt kommer att sjunka något de kommande tio åren. Detta beroende på ny teknik som möjliggör mer automatisering och robotisering. Däremot kommer arkoffsetkompetens att efterfrågas, vilket till stor del beror på kommande pensionsavgångar.¹³⁰ Av de 5 873 anställda fanns 20 procent i åldersgruppen 55–64 år. För de 124 egenföretagarna var motsvarande andel 63 procent. Detta innebär att många inom yrket kommer att gå i pension de närmaste 5–10 åren.¹³¹ Digitaltrycket är på framväxt och över 50 procent av företagen som svarat på Grafiska Företagens Förbunds rekryteringsenkät räknar med att nyanställa. En tryckare måste i framtiden kunna tryckeri, kunna vara projektledare och ha bred IT-kunskap.¹³²

6.4.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Det finns möjlighet att utbilda sig till tryckare inom gymnasieskolans industritekniska program med inriktning mot produkt- och maskinteknik.¹³³ Anställda inom yrket har företrädesvis gymnasial utbildning¹³⁴ och de kompetenskrav som ställs av arbetsgivare är ofta arbetslivserfarenhet eller tryckarutbildning inom gymnasieskolan¹³⁵. Branschen uttrycker att det på sikt kommer att efterfrågas eftergymnasial utbildning för att bli tryckare. Detta hänger samman med den alltmer avancerade teknik som finns i tryckprocessen.¹³⁶ Yrkeshögskolan kan därför vara relevant utbildningsform för att utbilda till tryckare om utbildningen bygger vidare på relevant gymnasieutbildning eller relevant yrkeserfarenhet.

---

¹²⁹ Skolverket.se.

¹³⁰ Arbetsförmedlingen.se, Yrken A–Ö.

¹³¹ Scb.se, Yrkesregistret.

¹³² Grafiska Företagens Förbund (2011) *Kompetensförsörjningsenkät*.

¹³³ Skolverket.se.

¹³⁴ Scb.se, Yrkesregistret.

¹³⁵ Vakanser.se och Arbetsförmedlingen.se.

¹³⁶ Intervju med Grafiska Företagens Förbund, 2012-10-30, dnr YH 2012/1391.

7 Jordbruk, djurvård, trädgård, skog och fiske

7.1 Sammanfattning av yrkesanalys för hästentreprenör, dnr YH 2013/3779

7.1.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till hästentreprenör trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas

7.1.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Hästentreprenörer driver företag inom sin delbransch. Beroende på inom vilken delbransch entreprenören finns kan arbetsuppgifterna se olika ut. Gemensamt är att entreprenören driver företag. En hästentreprenör kan finnas inom företag som driver ridskolor, hästturism, trav- och galoppträning, avel och uppfödning, inackorderingsverksamhet med mera.

Hästentreprenören behöver, förutom specifik branschkunskap, kunskaper i ekonomistyrning, juridik, organisation, ledarskap, försäljning och marknadsföring samt affärsplanering och marknadsplanering.¹³⁷ Försäljning och marknadsföring är viktigt på grund av en ökad konkurrenssituation och särskilt för uppfödare. En stabil och gedigen affärsplan är grunden för näringsverksamheten.¹³⁸

7.1.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 48 utbildningsplatser med avslut åren 2013–2018 som leder till yrket hästentreprenör. Utbildningsplatserna finns i Västmanlands och Västra Götalands län.

Inom gymnasieskolan finns naturbruksprogrammet¹³⁹ med inriktning häst och inom högskolan finns hippologprogrammet¹⁴⁰. Dessa ger endast vissa av de kunskaper som krävs för att driva företag inom hästnäringen.¹⁴¹ Det finns också kortare kurser som anordnas av till exempel Lantbrukarnas Riksförbund.¹⁴²

Nuvarande utbildningsutbud kring företagande inom hästsektorn är spretigt och det finns många olika utbildningsanordnare och inriktningar.¹⁴³ I de flesta längre utbildningar ingår företagsaspekten som fragment i form av block eller separata och valbara kurser. När det

¹³⁷ Hästnäringens Nationella Stiftelse (2013) *Entreprenörskap för hästföretagare*.

¹³⁸ Kommentarer från Hästnäringens Nationella Stiftelse på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om hästentreprenör, dnr YH 2013/3779.

¹³⁹ Skolverket.se.

¹⁴⁰ Utbildningsinfo.se.

¹⁴¹ Utbildningsinfo.se.

¹⁴² Lrf.se.

¹⁴³ Hästnäringens Nationella Stiftelse (2013) *Entreprenörskap för hästföretagare*.

gäller till exempel hovslagare och beridare ligger ekonomi och entreprenörskap som ett obligatoriskt block i utbildningen. I hippologutbildningen är en baskurs i företagsekonomi obligatorisk medan övriga kurser med den inriktningen är valbara.¹⁴⁴

7.1.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Det finns en efterfrågan på hästentreprenörer med kompetens att bedriva lönsamma företag. I dag är det många företag som bedrivs som hobbyverksamhet.¹⁴⁵ Detta hänger också samman med att gränsen för att bedriva företag som hobbyverksamhet har en intäktsgräns på upp till 30 000 kronor per år, vilket gör att företag som är i uppbyggnaden av sin verksamhet nekas F-skattsedel.¹⁴⁶

Det är viktigt att få lönsamhet i verksamheten och att bestämma sig för att det inte är en hobbyverksamhet. För att åstadkomma detta krävs hästentreprenörer som har kunskaper för att driva ett företag. En fortsatt kommersialisering och professionalisering av hästsektorn är beroende av ett stort antal hästintresserade människor samt möjligheten att hålla hästar.¹⁴⁷ Intresset för hästar leder till en efterfrågan på varor och tjänster. Nya produkter, yrken och tjänster ger grund för ett allt större småföretagande inom branschen.¹⁴⁸ Ju mer kunskap företagen har i att driva företag, desto större chans är det att de lyckas lyfta företaget till en professionell nivå.¹⁴⁹ Detta talar för att det finns en efterfrågan på kunniga hästentreprenörer som kan driva lönsamma företag och därmed få branschen att utvecklas och professionaliseras.

7.1.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Det finns få utbildningar som ger kunskaper i att driva ett lönsamt företag och att vara en bra verksamhetsledare. Hippologutbildningen ger inte riktigt det praktiska företagsinriktade som behövs för att kunna driva ett företag. Det efterfrågas någon motsvarighet till driftledare inom lantbruk¹⁵⁰ men med inriktning mot häst. Detta behövs dels för nya företagsledare, dels för de som redan finns i branschen. Det behövs hela tiden kompetenshöjande insatser inom företagandet.¹⁵¹

7.2 Sammanfattning av yrkesanalys för beridare och unghästutbildare, dnr YH 2013/1872

7.2.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till beridare och unghästutbildare trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet

¹⁴⁴ Kommentarer från Hästnäringens nationella stiftelse på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om hästentreprenör, dnr YH 2013/3779.

¹⁴⁵ Hästnäringens Nationella Stiftelse (2013) *Entreprenörskap för hästföretagare*.

¹⁴⁶ Kommentarer från Hästföretagarna på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om hästentreprenör, dnr YH 2013/3779.

¹⁴⁷ Hästnäringens Nationella Stiftelse (2013) *Entreprenörskap för hästföretagare*.

¹⁴⁸ Nshorse.se.

¹⁴⁹ Kommentarer från Hästföretagarna på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om hästentreprenör, dnr YH 2013/3779.

¹⁵⁰ Utbildningar till driftledare inom lantbruk finns inom yrkeshögskolan.

¹⁵¹ Intervju med Hästföretagarna, 2013-10-30, dnr YH 2013/3779.

- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas

7.2.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Beridare tar emot hästar i olika åldrar för utbildning, träning, tävling, eller försäljning.¹⁵² De genomför träning och utbildningar av hästar. I arbetsuppgifterna kan även ingå att hålla ridlektioner. Beridaren arbetar med tillridning, vidareutbildning, hantering, problemhästar m.m.¹⁵³ Hästarna tränas på ett allsidigt sätt, vilket innebär att de tränas i både dressyr, hoppning och terräng. Beridaren ska vara rutinerad ryttare och ha stor hästkunskap. Beridaren ska ha god samarbets- och initiativförmåga samt planera utbildningen av ryttare och hästar. Beridaren behöver vara orädd och ha en bra kunskap om unga hästar och deras vidareutbildning.¹⁵⁴

Unghästutbildare arbetar med inridning och tillridning av unghästar. Här ligger fokus på att "läsa" hästen, vara förutseende och hantera hästen säkert. Unghästutbildaren arbetar med att lägga grunden för hästens framtida möjligheter.¹⁵⁵

I anställningsannonser ställs krav på utbildning till hippolog eller unghästutbildning inom KY/YH.¹⁵⁶ Vidare ställs krav på stor vana och dokumenterad erfarenhet i att utbilda unga hästar samt ha ridit hästar av olika typ och nivå i både hoppning och dressyr.¹⁵⁷ Yrket ställer höga krav på professionell affärsmässighet, skicklighet i ridning och hög etik. Kompetenskraven för de båda yrkesrollerna liknar varandra, men beridaren förväntas kunna träna hästar oavsett ålder i olika discipliner medan unghästutbildaren förväntas ha kompetens för att grundutbilda och hoppa in hästar.¹⁵⁸

7.2.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 96 utbildningsplatser med avslut åren 2013–2018 som leder till yrkena beridare och unghästutbildare. Det är 16 utbildningsplatser i Skåne län som leder till yrket beridare och 80 utbildningsplatser i Skåne och Västra Götalands län som leder till yrket unghästutbildare.

Inom gymnasieskolans naturbruksprogram finns inriktning mot häst, men inte med utgången beridare eller unghästutbildare.¹⁵⁹ Utbildning vid hippologprogrammet på Sveriges lantbruksuniversitet kan leda till yrket beridare.¹⁶⁰

¹⁵² Enkät svar från Svenska Ridsportförbundet, dnr YH 2013/1872.

¹⁵³ Vakanser.se.

¹⁵⁴ Vakanser.se.

¹⁵⁵ Enkät svar från Svenska Ridsportförbundet, dnr YH 2013/1872.

¹⁵⁶ Vakanser.se.

¹⁵⁷ Vakanser.se.

¹⁵⁸ Ridsport.se, Kompetensbeskrivning för diplomerad unghästutbildare samt kompetensbeskrivning för diplomerad beridare.

¹⁵⁹ Skolverket.se.

¹⁶⁰ Slu.se.

7.2.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Beridaren kan vara anställd hos en ryttare och/eller uppfödare eller arbeta som egenföretagare. Behovet av beridare är enligt branschen är ca 6–7 per år. Detta kommer att bestå på 3–5 års sikt.¹⁶¹ Unghästutbildaren ska utbilda unga hästar och är därmed direkt beroende av hur många hästar som föds. Under 2011 registrerades 10 573 föl i landet, vilket var en minskning sedan 2007 då 12 489 föl registrerades.¹⁶² Rapporten *De gröna näringarna på gårdsnivå* visar att det kommer att finnas ett ökat behov av unghästutbildare och beridare framöver.¹⁶³

7.2.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Enligt branschen behövs gymnasieutbildning som förkunskap, men utbildningen till beridare och unghästutbildare måste vara eftergymnasial.¹⁶⁴ Det kan den vara både genom utbildning inom yrkeshögskolan och inom hippologprogrammet vid högskolan.

7.3 Sammanfattning av yrkesanalys för ridlärare, dnr YH 2013/1873

7.3.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till ridlärare trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas

7.3.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Ridlärare lär ut hur ryttare och häst ska få ett så bra samspel som möjligt. Ridläraren ger eleverna grundkunskaper om hästens fysiologi och egenskaper samt hur den reagerar i olika situationer. I arbetsuppgifterna ingår också att rida hästarna så att de får träning av erfarna ryttare. Inridning och fortbildning av unghästar kan också ingå.¹⁶⁵ Ridläraren arbetar även med personalfrågor, ekonomi, marknadsföring, inköp av hästar, foder och material.¹⁶⁶

1 juli 2010 ändrades kraven på att få listas som ridlärare. Svenska Ridsportförbundet kräver godkänt yrkesprov för ridlärare på tre olika nivåer, vilka baseras på ett internationellt system som används av International Group for Equestrian Qualifications (IGEIQ).¹⁶⁷

¹⁶¹ Enkät svar från Svenska Ridsportförbundet, dnr YH 2013/1872.

¹⁶² Hästnäringens Nationella Stiftelse (2012) *Hästar och uppfödare i Sverige!-En sammanställning av nyckeltal för svensk hästuppfödning för åren 2007–2011*.

¹⁶³ Lantbrukarnas Riksförbund (2012) *De gröna näringarnas affärer på gårdsnivå – nuläge och utvecklingsmöjligheter 2012–2017*.

¹⁶⁴ Enkät svar från Svenska Ridsportförbundet, dnr YH 2013/1872.

¹⁶⁵ Arbetsformedlingen.se, Yrken A–Ö.

¹⁶⁶ Enkät svar från Svenska Ridsportförbundet, dnr YH 2013/1873.

¹⁶⁷ Ridsport.se.

Svensk ridlärare III (SRL III):	Svensk ridlärare II (SRL II):	Svensk ridlärare I (SRL I):
Ridläraren har kompetens att ansvara för hästarnas, anläggnings och utrustningens skötsel, rekrytering och utbildning av hästar samt för utbildning av elever i hästkunskap och ridning. Ridlärare på denna nivå är en förebild för elever och blivande ridlärare och har förmågan att utbilda enskilda ekipage till lägst motsvarande B-nivå i dressyr och hoppning.	Ridläraren har kompetens att ansvara för skötsel av hästar, anläggning och utrustning, utbilda hästar samt utbilda elever i hästkunskap och ridning enligt kompetensbeskrivning. Ridläraren är en förebild för god ridning och hästhantering.	Ridläraren har kompetens att på ett självständigt sätt sköta hästar, anläggning och utrustning samt efter gemensam planering utbilda elever i grundläggande hästkunskap och ridning enligt kompetensbeskrivning. Ridläraren är en förebild för god ridning och hästhantering.

7.3.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 76 utbildningsplatser med avslut åren 2013–2018 som leder till yrket ridlärare. Utbildningsplatserna finns i Östergötlands och Västra Götalands län.

På naturbruksprogrammet finns programfördjupningen hästkunskap som kan inriktas mot ridning eller mot trav. Yrkesutgången här är hästskötare med inriktning mot ridning respektive mot trav. Här finns alltså ingen yrkesutgång mot ridlärare. Det finns olika kurser för att bli ridlärare: en 20 veckors utbildning till SRL I och en 45 veckors utbildning till SRL II vid Hästsportens folkhögskola, Strömsholm. Vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) finns hippologprogrammet (180 högskolepoäng). Yrkesutgångarna från detta program är: ridlärare, stallchefer, travtränare, egna företagare, inom näringens organisationer, lärare på hästinriktade gymnasieskolor, travskolor med mera.

Ridlärare utbildas även vid Svenska Ridsportförbundet genom kurserna svensk ridlärare (SRL) I och II. För högsta nivån, svensk ridlärare III, genomförs yrkesprov.

7.3.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Av de svarande företagen i Hästnäringens Nationella Stiftelse (HNS) enkät *Arbetsmarknad och yrken inom svensk hästnäring* uppger 11 procent att de efterfrågar instruktörer och lärare.¹⁶⁸ Svenska Ridsportförbundet bedömer att samtliga som går utbildning till ridlärare får jobb, antingen som anställd eller egen företagare. Detta innebär cirka 60 ridlärare per år. De bedömer också att efterfrågan kommer att få en svag ökning de närmaste 3–5 åren.¹⁶⁹ Hästnäringens Nationella Stiftelse anser att detta är en rimlig bedömning, men det finns faktorer som kan få negativ påverkan på efterfrågan på sikt: Antalet ridskolor har minskat i antal de senaste åren samtidigt som de privata träningsanläggningarna har ökat. Det finns tränare som inte arbetar på ridskolor, som undervisar elever på det ökade antalet privata anläggningar i Sverige. På C-tränarnivå är de jämförbara med ridlärare på flera sätt och kan därför konkurrera om delar av marknaden.¹⁷⁰

7.3.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Det finns utbildningsutbud vid både yrkeshögskolan och inom högskola/universitet som kan leda till yrket ridlärare. Dessutom finns utbildningar som branschen själva anordnar. Men ridlärare kan finnas på olika kvalifikationsnivåer och utbildningar inom yrkeshögskolan kan leda till nivå 1 eller nivå 2.¹⁷¹ Branschen uttrycker att

¹⁶⁸ Hästnäringens Nationella Stiftelse (2013) *Arbetsmarknad och yrken inom svensk hästnäring*.

¹⁶⁹ Enkät svar från Svenska Ridsportförbundet, dnr YH 2013/1873.

¹⁷⁰ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om ridlärare, dnr YH 2013/1873.

¹⁷¹ Ridsport.se.

universitetsutbildningen är tyngdpunkten för utbildning av ridlärare. Detta då den nivå och kvalitet som studenterna har med sig efter utbildningen på tre år är avgörande för utvecklingen inom svensk hästnäring.¹⁷²

7.4 Sammanfattning av yrkesanalys för försöksdjurstekniker, dnr YH 2013/1406

7.4.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara efterfrågad utbildningsform till försöksdjurstekniker trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

7.4.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Försöksdjurstekniker, som också kan kallas djurtekniker, arbetar med att praktiskt genomföra studiearbetet med försöksdjur. De arbetar med mottagning, tillsyn, skötsel och omvårdnad av djuren, vilket bland annat omfattar dosering, utfodring, vägning, bedömning av djurens hälsa och beteende samt avlivning av djur. Detta kräver goda kunskaper i djurvår och etik.¹⁷³ Teknikern övervakar djuren och signalerar hur de reagerar på olika försök och ingrepp.¹⁷⁴ Yrkesrollen kan innebära att genomföra kliniska observationer, registrera kliniska symtom, identifiera skillnader mellan friska djur och djur som är påverkade av sin genotyp¹⁷⁵ eller substansbehandling.¹⁷⁶ I vissa fall arbetar försöksdjursteknikerna med att assistera forskare och de kan också arbeta med att hjälpa forskarstuderande in i arbetet, som inte har vana av arbete med djur.¹⁷⁷

Från och med 1 januari 2013 gäller nya bestämmelser i EU för försöksdjur. Bland annat måste den anställda ha utbildning för att få arbeta som försöksdjurstekniker.¹⁷⁸ Enligt 6 kap. 1 § i Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur, SJVFS 2012:26 (L150) krävs utbildning för att utforma försök, utföra försök, sköta djur eller avliva djur.¹⁷⁹ En försöksdjurstekniker skulle kunna ha en eller flera av dessa roller och behöver därför uppfylla kraven för rollen eller rollerna i fråga.

I Europa finns försöksdjurstekniker, enligt FELASAS¹⁸⁰ riktlinjer, på tre olika nivåer, *Nivå A0 – Försöksdjursassistent, Nivå A1 – Försöksdjurstekniker "grundläggande nivå" och*

¹⁷² Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om ridlärare, dnr YH 2013/1873.

¹⁷³ Intervju med Astra Zeneca 2013-05-14, dnr YH 2013/1406.

¹⁷⁴ Intervju med Linköpings universitet, Centrum för biomedicinska resurser (CBR) 2013-05-14, dnr YH 2013/1406.

¹⁷⁵ Genotyp beskriver anlagen man bär på.

¹⁷⁶ Intervju med Astra Zeneca 2013-05-14, dnr YH 2013/1406.

¹⁷⁷ Intervju med Linköpings universitet, Centrum för biomedicinska resurser (CBR) 2013-05-14, dnr YH 2013/1406.

¹⁷⁸ Djurforsok.info.

¹⁷⁹ Jordbruksverket (2012) *Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om försöksdjur, SJVFS 2012:26.*

¹⁸⁰ Federation of European Laboratory Animal Science Associations.

Nivå A2 – Försöksdjurstekniker "avancerad nivå".¹⁸¹ Det pågår dock ett arbete på EU-nivå att ta fram utbildningsriktlinjer för de olika rollerna som på sikt skulle kunna ersätta dessa FELASA-kategorier¹⁸². Även FELASA håller på att anpassa sina riktlinjer efter de nya kraven. Utbildningarna kommer att baseras mer på lärandemål och kriterier för godkännande och underkännande än på en viss utbildningstid.¹⁸³

De kompetenskrav som ställs i anställningsannonser är djurteknikerutbildning, försöksteknikerutbildning alternativt erfarenhet som djurvårdare. I vissa annonser krävs minst gymnasiekompetens med inriktning på smådjur. Krav ställs också på erfarenhet av försöksdjursverksamhet, avelsarbete och journalföring samt goda kunskaper i svenska och engelska i tal och skrift. Återkommande i annonserna är också att det är meriterande om försöksdjursteknikerna har erfarenhet av att hantera bursystem av IVC.¹⁸⁴ Beroende på inriktning på djurhuset ställs krav på att ha arbetat med en viss djurtyp tidigare.¹⁸⁵

7.4.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 20 utbildningsplatser med avslut åren 2013–2018 som leder till yrket försöksdjurstekniker. Utbildningsplatserna finns i Uppsala län. Inom gymnasieskolans naturbruksprogram finns en fördjupning mot försöksdjur. Efter utbildningen krävs dock en fyra månaders praktik på en arbetsplats för att erhålla det diplom som krävs för att arbeta som försöksdjurstekniker.¹⁸⁶ Det finns ingen utbildning inom högskola/universitet som leder till yrket. Däremot kan etologer, djursjukskötare och djurinspektörer i vissa fall arbeta som försöksdjurstekniker under förutsättning att de gått försöksdjurskursen.¹⁸⁷

7.4.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Det finns en efterfrågan på yrkesrollen. Detta då det krävs manuell hantering av djuren eftersom inga maskiner kan ersätta det försöksdjursteknikerna gör. Särskilt inte när det gäller övervakningen av djuren. Rekrytering sker framför allt via headhunting eller via LIA. Det är viktigt för arbetsgivaren att se prov på lämplighet innan den anställer.¹⁸⁸ Behovet av yrkesrollen styrs av vilken forskning som bedrivs så det varierar över åren, men det kommer att behövas fler försöksdjurstekniker på sikt. Framtida efterfrågan påverkas bland annat av att nya avdelningar öppnas.

Det pågår arbete med att hitta alternativa vägar att göra försök på. Utvecklingen har blivit att antalet forskare har ökat de senaste åren medan antalet djur inte har gjort det.¹⁸⁹

7.4.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Yrkeshögskolan är efterfrågad utbildningsform för yrket. Efterfrågan finns på yrkeshögskoleutbildad personal eftersom de har rätt kompetens efter utbildningen och LIA gör att de studerande också har fått praktisk erfarenhet under utbildningen.¹⁹⁰ Det finns ingen sammanhållen utbildningsform, utan de som arbetar som försöksdjurstekniker kan komma från gymnasieskolans naturbruksprogram, universitet eller i vissa fall kvalificerad yrkesutbildning eller yrkeshögskoleutbildning.¹⁹¹ Med de nya krav som ställs

¹⁸¹ FELASA (2010) *FELASA recommendations for the education and training of laboratory animal technicians*.

¹⁸² Se National Competent Authorities for the implementation of Directive 2010/63/EU on the protection of animals used for scientific purposes.

¹⁸³ Enkät svar från Jordbruksverket, dnr YH 2013/1406.

¹⁸⁴ Individuellt ventilerade bursystem.

¹⁸⁵ Vakanser.se.

¹⁸⁶ Intervju med Uppsala universitet, Biomedicinskt centrum (BMC), 2013-05-16, dnr YH 2013/1406.

¹⁸⁷ Intervju med Astra Zeneca 2013-06-17, dnr YH 2013/1406.

¹⁸⁸ Intervju med Linköpings universitet, Centrum för biomedicinska resurser (CBR) 2013-05-14, dnr YH 2013/1406.

¹⁸⁹ Intervju med Uppsala universitet, Biomedicinskt centrum (BMC), 2013-05-16, dnr YH 2013/1406.

¹⁹⁰ Intervju med Uppsala universitet, Biomedicinskt centrum (BMC), 2013-05-16, dnr YH 2013/1406.

¹⁹¹ Intervju med Linköpings universitet, Centrum för biomedicinska resurser (CBR) 2013-05-14, dnr YH 2013/1406.

genom de nya EU-bestämmelserna skulle yrkeshögskolan bidra till att få in utbildad personal i branschen.

8 Teknik och tillverkning

8.1 Sammanfattning av yrkesanalys för automationstekniker, dnr YH 2013/1547

8.1.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform till automationstekniker trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är kontinuerlig, vilket innebär att det finns en kontinuerlig efterfrågan men att myndigheten för närvarande inte har någon information som visar på brist eller överskott
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

8.1.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Automationstekniker är ett brett yrke och arbetsuppgifterna skiftar beroende på vilken verksamhet man arbetar inom. En automationstekniker kan arbeta med att installera, ställa in och köra igång automatiska anläggningar och programmera anläggningar som är datorstyrda. Eftersom arbetsuppgifterna är varierande behöver en automationstekniker kunskap om datorteknik, IT, styr- och reglerteknik och elektronik och mekatronik. Det är viktigt med språkkunskaper eftersom handböcker etc. ofta är skrivna på engelska och ibland även på tyska.¹⁹²

De branschorganisationer¹⁹³ myndigheten haft kontakt med menar att vissa moment för yrket kan kräva elcertifikat. Detta då vissa mindre företag ofta inte har anställda industrielektriker och att utvecklingen går mot att företag vill ha automationstekniker som ska kunna utföra fler arbetsuppgifter själva. För att kunna jobba i en gruva som automationstekniker kan vissa certifikat behövas som är kopplade till arbete under jord.¹⁹⁴

8.1.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 890 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket automationstekniker. Utbildningsplatserna är fördelade på nio län.¹⁹⁵

I gymnasieskolan finns el- och energiprogrammet, en av inriktningar på programmet är automation och inriktningen kan till exempel leda till yrket automationstekniker.¹⁹⁶ Volvogymnasiet¹⁹⁷ erbjuder en mix av programmen naturvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet samt industriprogrammet och en av de fem yrkesinriktningarna är automationstekniker. Det finns ett flertal högskoleingenjörsutbildningar med inriktning på automation, utbildningen leder till yrket automationsingenjörer.

¹⁹² Arbetsförmedlingen.se, Yrkeskompassen.

¹⁹³ Industriarbetsgivarna, Livsmedelsföretagen, Teknikföretagen, Svenskt Underhåll.

¹⁹⁴ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om automationstekniker, dnr YH 2013/1547.

¹⁹⁵ Beskrivningen av utbildningsutbudet är från 26 april 2013.

¹⁹⁶ Skolverket.se.

¹⁹⁷ Volvogymnasiet.se.

8.1.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Även om arbetsmarknaden för yrken där det tidigare varit brist har påverkats av den svaga industrikonjunkturen, kan det regionalt bedömas att brister kan komma att bestå. Vidare kommer pensionsavgångarna att bli ganska stora från flera industriyrken. Därför kommer tillgången på kvalificerade yrkesarbetare inom industrin inte att vara tillräcklig för att möta behoven på arbetsmarknaden under den närmaste tioårsperioden.¹⁹⁸

Den samlade bedömningen av de branschkontakter som myndigheten haft pekar på att det finns en efterfrågan för automationstekniker.

8.1.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

I anställningsannonser skiftar den efterfrågade utbildningsnivån för automationstekniker, från gymnasieutbildning till eftergymnasial utbildning.¹⁹⁹

Branschorganisationer²⁰⁰ som myndigheten haft kontakt med, menar att automationskompetensen efterfrågas inom industrin på olika utbildningsnivåer. Grunder kommer främst från gymnasieskolans el- och energiprogram med inriktning automation, för att sedan kunna byggas på inom yrkeshögskolan. Branschorganisationerna menar också att företag gärna vill rekrytera personer med ett par års erfarenhet.²⁰¹

8.2 Sammanfattning av yrkesanalys för bagare och konditor, dnr YH 2013/798

8.2.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform för bagare och konditorer om utbildningen tydligt bygger vidare på den utbildning som finns inom gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Yrkeshögskolan kan vara efterfrågad utbildningsform trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet.
- arbetslivets efterfrågan på yrket är stor, vilket innebär att det finns en tydlig efterfrågan eller att det är brist på kompetens och att arbetslivet har svårt att rekrytera till yrket.
- behovet av yrkeshögskoleutbildning är kontinuerlig på 3–5 års sikt, vilket innebär att det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

8.2.2 Beskrivning av yrket inklusive kompetenskrav

Arbetsuppgifterna kan variera mycket för bagare och konditorer beroende på storskaligheten i produktionen och mellan olika arbetsplatser. En bagare kan arbeta vid ett industribageri alternativt mindre bageri med tillhörande butik eller konditori men också

¹⁹⁸ Arbetsförmedlingen (2013). *Var finns jobben? Bedömning till och med första halvåret 2014 och en långsiktig utblick.*

¹⁹⁹ Arbetsförmedlingen.se, Platsbanken.

²⁰⁰ Industrierbetsgivarna, Livsmedelsföretagen, Teknikföretagen, Svenskt Underhåll.

²⁰¹ Kommentarer på Myndigheten för yrkeshögskolans utkast till yrkesanalys om automationstekniker, dnr YH 2013/1547.

på en större restaurang eller i en livsmedelsbutik. En konditor kan arbeta på ett konditori, en större restaurang eller ett industribageri.²⁰²

De flesta som anställer söker personer med utbildning och erfarenhet. För att arbeta som konditor krävs generellt mer erfarenhet.²⁰³

8.2.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 116 utbildningsplatser med avslut 2013–2018 som leder till yrket bagare och konditor. Utbildningsplatserna finns i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. Utbildningen finns på restaurang- och livsmedelsprogrammet på gymnasieskolan.²⁰⁴

8.2.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Enligt branschen är efterfrågan på utbildade bagare och konditorer fortsatt mycket stor²⁰⁵. Antalet anställda inom SSSYK 7412 har ökat med 32 procent mellan 2006 och 2011. 2012 hade 8 av 10 som examinerades 2011 ett arbete som helt eller till största delen överensstämde med utbildningen. 9 av 10 hade ett arbete som till viss del stämde med utbildningen²⁰⁶.

8.2.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

Enligt branschen är efterfrågan på yrkeshögskoleutbildade stor trots att yrkesutgången finns inom gymnasieskolan. Många arbetsgivare vill hellre anställa från yrkeshögskolan än från gymnasieskolan²⁰⁷.

8.3 Sammanfattning av analys för småskalig livsmedelsförädling, dnr YH 2013/789

8.3.1 Slutsatser och bedömningar

Behovet av yrkeshögskoleutbildningar bedöms dels utifrån arbetslivets efterfrågan på den yrkesroll utbildningen leder till, dels utifrån det befintliga utbudet av utbildningar.

Myndigheten bedömer att

- yrkeshögskolan kan vara en efterfrågad utbildningsform för yrken inom småskalig livsmedelsförädling trots att yrket går att nå genom andra utbildningar eller relevant yrkeserfarenhet
- arbetslivets efterfrågan på yrket är liten, vilket innebär att det endast behövs ett fåtal till yrket eller att det finns fler inom yrket än vad arbetslivet efterfrågar
- behovet av yrkeshögskoleutbildning till yrken inom småskalig livsmedelsförädling är kontinuerligt på 3–5 års sikt, vilket innebär det finns en efterfrågan som tillgodoses av yrkeshögskolans utbildningsutbud men att nya utbildningsplatser behöver beviljas för att utbildningsvolymen ska bibehållas.

²⁰² Arbetsförmedlingen.se, Yrken A–Ö.

²⁰³ Mailsvar från Sveriges bagare och konditorer, dnr YH 2013/798.

²⁰⁴ Skolverket.se

²⁰⁵ Mailsvar från Sveriges bagare och konditorer, dnr YH 2013/798.

²⁰⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan (2013) *Studerandes sysselsättning 2012 – YH- och KY-studerande som examinerades 2011*.

²⁰⁷ Skolverket.se.

8.3.2 Beskrivning av begreppet småskalig livsmedelsförädling

När det gäller begreppet småskalig, finns det ett antal olika definitioner beroende på vad som avses. Det kan vara omsättning, antal årsanställda, mängd hanterad råvara eller slaktat antal djur. Det går också att göra en indelning som bygger på verksamhetens inriktning; produktorienterade, processinriktade och teknikorienterade företag.²⁰⁸ Det unika med småskaliga producenter är att de själva utför de flesta stegen i livsmedelskedjan. De producerar råvarorna, lagrar, förädlar, förpackar, distribuerar samt marknadsför sina produkter.²⁰⁹

Eldrimner²¹⁰ har tagit fram en egen definition där de behandlar livsmedelskedjan som en process som kan delas in i tre moment – råvaruproduktion, förädling och försäljning. Denna process kan i sin tur delas upp i tre kategorier; storskalig produktion, småskalig produktion och hantverksmässig förädling, mathantverk. När det gäller hantverksmässig förädling, mathantverk finns ett antal kännetecken. Råvaruproduktionen kommer ofta från mindre jordbruk, växter odlas till stor del utan bekämpningsmedel och god djurhållning är viktig. När det gäller förädlingen så kommer råvaran nästan uteslutande från gården eller bygden. Förädlingen bygger på traditionella konserveringsmetoder och maten är förädlad genom naturliga processer. Försäljningen av produkterna sker företrädesvis på gården, på mässor eller marknader.²¹¹

8.3.3 Beskrivning av befintligt utbildningsutbud

Inom YH/KY finns det totalt 40 utbildningsplatser med avslut åren 2013-2018 som leder till yrket småskalig livsmedelsförädlare. Utbildningsplatserna finns i Skåne län. Inom gymnasieskolan finns utbildningen restaurang- och livsmedelsprogrammet som kanske ligger närmast yrkesområdet småskalig livsmedelsförädling. Inom naturbruksprogrammet finns möjlighet att, inom de kurser som ligger inom programfördjupningen, läsa livsmedels- och näringskunskap där vissa inslag kan tangeras småskalig livsmedelsförädling. Inom universitet och högskolor finns inga utbildningar som direkt leder till småskalig livsmedelsförädlare. Eldrimner har en egen fem veckors kurs inom livsmedelsförädling som i första hand vänder sig till de som vill starta eget.

8.3.4 Bedömning av arbetslivets efterfrågan

Småskalig livsmedelsförädling är ett litet yrkesområde som inte verkar vara så konjunkturkänsligt. Det är ett hantverk som delvis har försvunnit men tendenser finns att det kanske skulle kunna vara på väg tillbaka. De flesta företagen inom området är enmansföretag. Det är således svårt att identifiera en bransch och det är också svårt att bedöma efterfrågan på produkterna, men myndigheten har fått signaler om att det finns en efterfrågan hos konsumenterna och att den ökar.

När det gäller antalet anställda så visar siffror från Jordbruksverket att de flesta sektorerna följer mönstret med minskande sysselsättning. Däremot inom sektorn för spannmålsberedningar har både antalet anställda och antalet företag ökat. Eldrimners egen undersökning bland deras registrerade företag visar att antalet registrerade företag som arbetar med småskalig livsmedelsförädling nästan har fördubblats sedan 2006. Många av respondenterna tror också på en fortsatt ökning fram till 2018.

8.3.5 Efterfrågan på utbildningsformen yrkeshögskola

En utbildning som väsentligen bygger på kunskaper som eleverna får på gymnasiet eller motsvarande kunskaper, som innehåller kurser inom affärsmannaskap och marknadsföring kan finnas inom yrkeshögskolan. Höga krav borde ställas på LIA-

²⁰⁸ Åtgärder för att främja och underlätta för småskalig livsmedelsförädling 2005.

²⁰⁹ Jordbruksverket (2010). *Hållbar konsumtion av jordbruksvaror 2010:19*.

²¹⁰ Eldrimner är ett nationellt centrum för mathantverkare. De hjälper och stödjer företag och de har en egen kursverksamhet.

²¹¹ Eldrimner. *Vad är mathantverk?*

företagen så att den hantverksmässiga delen i utbildningen verkligen tar vid och bygger på gymnasiet eller motsvarade kunskaper.

Rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten för yrkeshögskolan

Box 145, 721 05 Västerås
www.myh.se